

Ljuba Mrověcová

Чешский язык для русскоговорящих II

Čeština pro ruský mluvící

2

mp3

аудиозапись
с аутентичными диалогами
и текстами

C P R E S S

Получите знания чешского
языка на уровне B1 Общего
Европейского Стандарта
владения иностранным
языком

тексты – «помощник»
с адаптацией в Чехии,
словарный запас
аутентичные диалоги
фразеологизмы
грамматика
упражнения

Ljuba Mrověcová

Чешский язык для русскоговорящих

Čeština pro rusky mluvící
2. díl

Computer Press
Brno
2011

Чешский язык для русскоговорящих

Čeština pro rusky mluvící, 2. díl

LJUBA MROVĚCOVÁ

Computer Press, a.s., 2011. První vydání.

Odborná korektura: Julija Mamonova

Jazyková korektura: Sabina Konečná

Ilustrace: Věra Foltýnová

Sazba: Lea Kaláčková

Vnitřní úprava: Lea Kaláčková

Obálka: Martin Sodomka

Odpovědná redaktorka: Eva Mrázková

Technická spolupráce: Irena Rozvoralová

Technický redaktor: Jiří Matoušek

Produkce: Petr Baláš

CD nahráno: Studio 22

Editace zvuku: Mario Buzzi

Režie zvuku: Mario Buzzi

České hlasy: Sylva Siničáková, Petra Bučková, Martin Siničák, Cyril Drozda

Computer Press, a. s.,

Holandská 3, 639 00 Brno

Objednávky knih:

<http://knihy.cpress.cz>

distribuce@cpress.cz

tel.: **800 555 513**

ISBN 978-80-251-3237-1

Prodejní kód: KEJ279

Vydalo nakladatelství Computer Press, a. s., jako svou 4079. publikaci.

© Computer Press, a.s. Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být kopírována a rozmnožována za účelem rozšiřování v jakékoli formě či jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu vydavatele.

OBSAH

СОДЕРЖАНИЕ

ÚVOD

ВВЕДЕНИЕ

LEKCE 1

УРОК 1

Na letištích a nádražích v České republice (ČR)

В аэропортах и на вокзалах в Чешской Республике (ЧР) 1

LEKCE 2

УРОК 2

Meziměstská autobusová a městská hromadná doprava (MHD) v ČR

Междугороднее автобусное сообщение и городской общественный транспорт в ЧР .. 35

LEKCE 3

УРОК 3

Rady pro adaptaci a integraci v ČR

Советы по адаптации и интеграции к жизни в ЧР 61

LEKCE 4

УРОК 4

Svátky a tradice v ČR, česká národní kuchyně

Праздники и традиции в ЧР, чешская национальная кухня 91

LEKCE 5

УРОК 5

Školství v ČR, zkoušky z češtiny

Образование в ЧР, экзамены по чешскому языку 117

LEKCE 6

УРОК 6

Systém zdravotnictví a pojištění v České republice. Zdravotní a sociální pojištění cizinců

Система здравоохранения и страхования в Чешской Республике

Медицинское и социальное страхование иностранцев 143

LEKCE 7

УРОК 7

Příroda a počasí v ČR

Природа и погода в ЧР 167

LEKCE 8

УРОК 8

Zajímavá místa v ČR – hory, hrady, lázně

Интересные места в ЧР – горы, замки, дворцы, курорты 193

LEKCE 9

УРОК 9

Divadla, kina, hudební a filmové festivaly v ČR

Театры, кинотеатры, музыкальные и кинофестивали в ЧР 217

LEKCE 10

УРОК 10

Jak je možné v ČR trávit volný čas?

Как можно проводить свободное время в ЧР 245

KLÍČ

Ключ 267

ÚVOD

Učebnice je určena těm zájemcům, kteří už zvládli češtinu pro komunikaci v běžném každodenním životě, patří k uživatelům češtiny na úrovni B1 a B2 Společného evropského referenčního rámce a chtějí se nejen dále v češtině zdokonalovat, ale zároveň se podrobněji seznámit s českými realitami, fakty o české geografii, historii a současnosti, případně najít odkazy na zdroje poskytující další informace o životě v ČR důležité pro rychlejší a snazší integraci do české společnosti.

Podnětem ke vzniku učebnice byly časté dotazy studentů a migrantů z Ruské federace a zemí SNS, kteří řešili po příjezdu do ČR stejné problémy: potřebovali se naučit orientovat v rozmanitostech dopravní sítě na území ČR, v systému městské dopravy, zjistit, jaké povinnosti a práva mají cizinci během přechodného nebo trvalého pobytu v ČR, jak a kde si mají vyřídit zdravotní a sociální pojištění, jaké možnosti studia v ČR mají. Za stejně důležité považovali informace o možnostech relaxace a trávení volného času v ČR, o českých svátcích a tradicích apod.

Ačkoliv informace toho druhu v jisté míře existují, jsou dostupné např. na internetu, v materiálech vydávaných centry pro azylanty a migranty, jejich získávání vyžaduje čas, též zběhlost v práci s internetem, s českými vyhledávacími systémy a rychlý přístup k internetu.

Čeština pro rusky mluvící II svým obsahem představuje nový jazykový učební materiál, ve kterém čtenář nalezne i praktické informace a který dosud chyběl na českém knižním trhu. Mnohé informace v učebnici pomohou těm, kteří se rozhodli žít v ČR, najít odpověď na otázky související s životem v této zemi.

Učebnice obsahuje 10 lekcí. Každá lekce je členěna do 7 oddílů (Texty, Práce s texty, Slovní zásoba, Dialogy, Fráze, Gramatika, Cvičení) a obsahuje rozsáhlý faktografický a jazykový materiál.

Na začátku každé lekce je uveden stručný obsah lekce v češtině i v ruštině. Úvodní **autentické texty**, které byly shromažďovány a upravovány z různých zdrojů – z internetu, informačních brožur a letáků, reklam apod., tvoří nosnou část lekcí. Za každým textem následují kontrolní otázky, které prověří, zda mu čtenář porozuměl a schopnost samostatného vyjadřování. **Česko-ruský slovník** za texty usnadní pochopení jejich obsahu.

Dialogy v každé lekci korespondují s obsahem tématu a jsou prostředkem poznávání hovorové češtiny a rozvíjení dalších komunikačních kompetencí podobně jako konverzační frazeologizmy a ustálené větné konstrukce s ruským překladem.

V oddíle nazvaném **Gramatický komentář** jsou uvedeny a vysvětleny jen ty mluvnické jevy a pravidla, která se častěji vyskytují v textech.

Závěrečný oddíl v každé lekci obsahuje **lexikální, gramatická a konverzační cvičení** jak pro středně pokročilé, tak i pro více pokročilé uživatele, v nichž se procvičuje materiál celé lekce.

V některých lekcích jsou uvedeny **odkazy na další zdroje informací** (instituce a úřady, webové stránky, telefonní čísla apod.).

Celou knihu uzavírá klíč ke složitějším cvičením.

Doprovodným materiálem knihy je **CD s fonetickými cvičeními, frazeologizmy, dialogy a poslechovými texty**.

Na letištích a nádražích v České republice (ČR)

В аэропортах и на вокзалах в Чешской Республике (ЧР)

V textech lekce získáte užitečné informace

- o letištích Praha-Ruzyně, Brno, Ostrava,
- o vlakových nádražích v Praze, Brně, Ostravě.

В текстах урока вы получите полезную информацию

- об аэропортах Прага-Рузыне, Брно, Острава,
- о ж/д вокзалах в Праге, Брно, Острове.

V lekci se naučíte:

- novou slovní zásobu a fráze,
- nová gramatická pravidla

В уроке вы выучите

- новые слова и фразеологизмы,
- новые грамматические правила

V dialogích a cvičeních si budete:

- upevňovat řečové vzory,
- osvojovat lexikální a gramatický materiál lekce.

В диалогах и упражнениях вы будете

- закреплять в памяти речевые образцы,
- осваивать лексический и грамматический материал урока.

Textový oddíl obsahuje dvě části s názvy:

A/ Nejznámější letiště v ČR

B/ Největší vlaková nádraží v ČR

Cestujeme do České republiky a po České republice

Česká republika leží v centrální Evropě. Každoročně ji navštěvují desítky miliónů cizinců. Chtějí vidět krásy Prahy a dalších českých a moravských měst, poznat českou historii, kulturu, přírodu a životní styl Čechů. Velká část návštěvníků využívá nejrychlejší, nejpohodlnější, ale zároveň nejdražší dopravní prostředek – **letadlo**. Jiní, zejména studenti, cestují raději vlakem nebo autobusem. Jízdenka na vlak a autobus je levnější, ale cesta trvá déle.

Texty, které dále následují a které si přečtete, vám přinesou důležité informace o nejznámějších letištích a největších vlakových nádražích v České republice, o jejich historii a současné podobě, o poloze, interiéru budov letiště, o provozu a poskytovaných službách.

A/ Nejznámější letiště v ČR

Ještě než začnete číst jednotlivé texty, procvičte si správnou výslovnost některých obtížnějších slov a slovních spojení, která se v nich vyskytují.

- **Čtete a dbejte na správnou výslovnost specifických českých hlásek**, na rozlišování kvantity samohlásek (dlouhé/krátké samohlásky **a/á, e/é, i/í**)!
- Читайте, обращая внимание на правильное произношение специфических чешских гласных.

Česká republika; střední Evropa; navštěvovat každoročně; cestovat letadlem nebo vlakem; velká část návštěvníků; desítky miliónů cizinců; většina turistů; mezinárodní letiště; přílet letadla; česká kultura a příroda; mezinárodní a vnitrostátní přeprava; užitečná rada; přepravní podmínky; projít spojovací chodbou; přistávací dráha; nový terminál; příletová a odletová hala; pasová kontrola; hromadná doprava; veřejné dopravní prostředky; stanoviště taxislužby; luxusní salónek; v přízemí a v prvním patře; získat potřebné informace; odbavovací přepážka číslo 30 (třicet); zprostředkovat kontakty; příruční zavazadlo; zavazadlové vozíky; připravte si palubní lístky; jízdenka do centra města; zastávka autobusů; průmyslová zóna.

I. Texty

Тексты

Národním leteckým dopravcem jsou **České aerolinie** (ČSA). Tato letecká společnost zajišťuje spojení z Prahy do většiny hlavních měst v Evropě a do tranzitních letišť v Severní Americe.

Status mezinárodních letišť mají v České republice také letiště

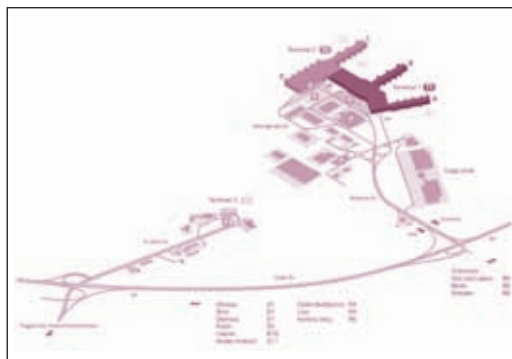
v Brně	www.airport-brno.cz
v Ostravě	www.airport-ostrava.cz
v Karlových Varech	www.airport-k-vary.cz
v Pardubicích	www.airport-pardubice.cz

V následujících textech se seznámíte s důležitými údaji o třech největších letištích v ČR.

Na letišti Praha-Ruzyně

Hlavní město České republiky Praha je významnou turistickou destinací. Pokud se rozhodnete cestovat do Prahy letadlem, mohou vám být následující informace o letišti **Praha-Ruzyně** užitečné.

Název letiště:	Praha Ruzyně
Kód letiště:	PRG
Poloha letiště:	20 km severozápadně od Prahy
Telefon:	(0) 2 2011 1111
Webová stránka:	www.csl.cz

Letiště Praha-Ruzyně je největším letištěm v České republice i ve střední a východní Evropě. Letiště je určeno pro mezinárodní a vnitrostátní přepravu, pravidelný a nepravidelný letecký provoz. Letiště Ruzyně vznikalo v letech 1933–1937 nedaleko od Prahy, postupně se rozšiřovalo

o přistávací dráhy a budovy. Poslední rozsáhlá úprava, při které byl vybudován nový terminál **Sever 2**, byla ukončena v roce 2006. V současné době má letiště **2 terminály**:

- **Terminál Sever** zajišťuje pravidelné a charterové lety a má dvě budovy označené jako **Terminál Sever 1 a Terminál Sever 2**. Terminál 2 je určen pro lety do/ze států *Schengenského prostoru*.
- **Terminál Jih** je využíván pro soukromé a dopravní lety.

Budova Terminálu Sever 1

Přiletová hala je nejstarší budovou letiště. Původní terminál byl uveden do provozu 15. 6. 1968. V současné přiletové části jsou umístěny kiosky dopravních společností, cestovních kanceláří, informace, směnární, bankomaty, informace o hotelových službách a prodejny tisku. V 1. patře je samoobslužná restaurace s vyhlídkovou terasou. V prostoru pod přiletovou částí jsou luxusní salónky s nadstandardními službami (**VIP salónky**). Mají samostatný vstup, parkoviště a přímý vstup na odbavovací plochu. Do odletové části se prochází **spojovací chodbou**, kde jsou obchody, pošta, restaurace atd.

Odletová hala je v provozu od 3. 6. 1997. V současné době se zde odbavují lety do států mimo *Schengenský prostor*. Budova je vybavena 62 odbavovacími přepážkami. Na informačních monitorech najdou cestující potřebné informace o cílových destinacích, o časech odletů, příletů a zpožděních letadel. V hale jsou oddělení, která nabízejí různé služby – výměnu valut, pojištění, pronájem aut, rezervaci hotelu apod. V restauracích a bufetech je možné se najíst, v obchodech si nakoupit suvenýry, z telefonních automatů si zatelefonovat anebo si vybrat peníze z bankomatů. Cestující mají k dispozici samostatnou přepážku pro odbavení zavazadel větších rozměrů, službu na balení zavazadel, informace, přepážky leteckých společností a celní úřad pro potvrzování nákupů „*TAX Free*“.

Odbavení a pasová kontrola

Podle přepravních podmínek jednotlivých leteckých společností bývá pravidlem, že **odbavení cestujících začíná dvě hodiny před plánovaným odletem letadla a končí nejpozději čtyřicet až třicet minut před plánovaným odletem letadla**. Zahájení odbavení letu je hlášeno letištním rozhlasem. Cestující se musí dostavit k příslušné odbavovací přepážce, kde předloží letenku a platný cestovní doklad. Zavazadla se pokládají na jezdicí pás vedle odbavovací přepážky. V přepravních podmínkách jednotlivých leteckých společností je možné si vyhledat, jaké jsou limity váhy a množství zavazadel. Na palubu letadla je možné vzít si jedno příruční zavazadlo stanovených rozměrů.

Cestující musí projít pasovou a celní kontrolou. U přepážky předkládají platný pas a poté následuje osobní celní kontrola a kontrola příručních zavazadel, prováděná speciální technikou. Po ní se cestující pohybují v tranzitním prostoru, kde čekají na pokyn k nástupu do letadla. Čekání před odletem si mohou zkrátit nákupy ve značkových obchodech, obchodech s dárkovými předměty, v prodejnách typu *free shop*, ve stáncích s novinami a časopisy nebo si zajít do kaváren či barů.

Budova Terminálu Sever 2

Terminál byl uveden do provozu 3. 6. 1997 a má dvě úrovně. V prvním nadzemním podlaží se nachází **odletová hala**, ve druhém podlaží je **hala příletová**.

V **příletové hale** jsou v provozu 2 karusely na zavazadla, poblíž nich jsou umístěny reklamační přepážky *handlingových společností*. Terminál je vybaven moderní třídírnou na zavazadla s kapacitou až 3 000 odbavených zavazadel/hod. Ve veřejné části jsou směnárny, přepážka MHD s prodejem jízdenek, informace a kavárna. Před terminálem je stanoviště taxi a autobusů MHD. Na omezenou dobu tady mohou parkovat osobní auta cestujících.

Do odletové části Terminálu Sever 2 se cestující dostanou výtahem nebo po eskalátoru. Je v ní umístěno 6 odbavovacích přepážek. Cestující mohou využít služby letištních informací, balení zavazadel, zvláštní přepážku pro odbavení zavazadel větších rozměrů a občerstvení typu fast food. Terminál nabízí konferenční místnosti a další prostory určené pro VIP a obchodníky, pro cestující s dětmi atd. Ve veřejném i tranzitním prostoru jsou obchody a restaurace. Terminál 2 má 6 čekáren a 6 nástupních mostů ve dvou úrovních; horní část je určena pro vstup do letadla, spodní část slouží k průchodu z letadla do příletové haly. V tomto terminálu již neprobíhá pasová kontrola. Po odbavení projde cestující kontrolou palubních lístků a bezpečnostní kontrolou, která se provádí centrálně u všech letů odbavovaných v Terminálu Sever 2.

Stravování na pražském letišti

Pražské letiště patří cenou jídla a pití k nejdražším v Evropě, proto je stravování v prostorách letiště finančně náročné.

Ukázka z ceníku restaurací rychlého občerstvení na letišti (ceny se mění!)

Čaj	55 Kč	Vídeňský párek s hořčicí	60 Kč
Káva	50 Kč	Smažené kuřecí stehno	160 Kč
Víno (2 dcl)	95 Kč	Svíčková na smetaně s knedlíkem	180 Kč
Zmrzlina Cornetto	60 Kč	Telecí řízek	205 Kč

Bankomaty

Bankomaty na letišti přijímají všechny druhy debetních i kreditních karet (*VISA, MasterCard, Maestro, Visa Electron*) a jsou v provozu 24 hodin denně. Najdete je v obou terminálech.

V Terminálu Sever 1 jsou umístěny v příletové hale hned vedle východu, v Terminálu Sever 2 až na konci haly.

Úschovna zavazadel

Pokud cestující pouze projíždějí, avšak mají v plánu v Praze přenocovat, mohou nechat zavazadla na letišti v úschovně za poplatek 40 Kč za jedno zavazadlo na 24 hodin. Úschovna je otevřena 24 hodin denně.

Doprava z/na letiště do/z centra Prahy

Letiště Ruzyně je od centra města vzdálené 20 km a nachází se na severozápadním okraji Prahy. K dopravě z/na letiště je možné použít autobusové linky pražské hromadné dopravy (MHD):

autobus číslo **100** (do/ze stanice metra B **Zličín** za 15 minut),

autobus číslo **119** (do/ze stanice metra A **Dejvická** za 20 minut).

Jízdenka do centra města ke stanici metra **Dejvická** stojí 26 Kč (korun). Od roku 2005 je v provozu také speciální **AE (Airport Express)** ze stanice **Praha hlavní nádraží** na Terminál Sever 1, Terminál Sever 2, a to od 5 do 22 hodin v intervalu 30 minut. Cena jízdenky této linky je 50 korun.

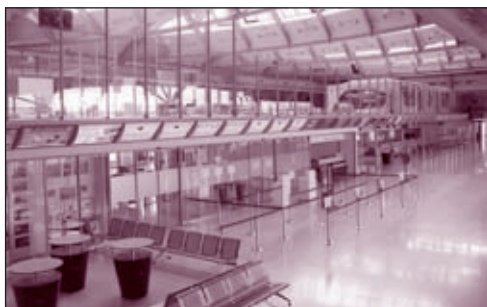
Pokud jste do Prahy došli z různých míst ČR moderním vlakem **SC Pendolino** a cestujete na letiště **Praha-Ruzyně** (musíte nahlásit u pokladny při nákupu jízdenky

na tento vlak), jedete na vlakovou jízdenku na letiště zdarma. Na letiště jezdí kromě autobusů také taxi, která však v Praze nejsou levná.

Zdroj informace: www.letistepraharuzyne.cz

Na letišti v Brně-Tuřanech

Název letiště:	Brno
Kód letiště:	BRQ
Poloha letiště:	7 km jihovýchodně od Brna
Telefon:	+420 545 521 175–6
Webová stránka:	www.airport-brno.cz

Letiště Brno-Tuřany se nachází poblíž dálnice D1 Brno–Olomouc ještě na území města Brna ve vzdálenosti 7 km od města. Letiště patří ke středně velkým. Do provozu bylo uvedeno v roce 1954 jako státní letiště s vojenským provozem. V roce 1958 byl zahájen na letišti civilní provoz, ale teprve v letech 1965–1970 začala pravidelná vnitrostátní doprava (do Košic, Bratislavy, Ostravy, Prahy, Karlových Varů atd.). V roce 1986 byla dokončena přístavba odbavovací haly a dalších letištních objektů. V roce 1989 získalo letiště status veřejného mezinárodního civilního letiště. V současné době je na letišti jeden terminál a dvě hlavní budovy (ODLET a PŘÍLET), které jsou propojeny spojovací chodbou. Letiště zajišťuje pravidelné linky: Praha, Londýn, Moskva a charterové lety do různých destinací.

Odletová budova je určena pro odbavení cestujících, kteří odlétají z Brna, v příletové budově probíhá odbavení cestujících po příletu do Brna. Časy příletů a odletů letadel, začátku odbavení a číslo přepážky, která odbavuje let, jsou uvedeny na monitorech informačního systému v obou budovách letiště. Čekání na odlet si cestující mohou zkrátit nákupem v prodejně **Travel Fun Shop** (nabízí parfémy, tabákové zboží, víno nebo jiné drobné dárky).

Příletová hala je stejně jako odletová rozdělena na část **schengenskou** a část **neschengenskou**. V části **neschengenské** se musí cestující u pasové kontroly prokázat platným cestovním dokladem. Svá zavazadla si vyzvednou na jednom ze dvou výdejních pásů. V příletové hale je umístěno turistické informační centrum, kanceláře autopůjčoven a taxi služby. U příletového terminálu letiště se nachází restaurace *Inflight*, která nabízí široký sortiment jídel i nápojů. Z bezpečnostních důvodů není na letišti možné uschovávat žádné předměty a zavazadla. Pro snazší přepravu zavazadel mohou cestující v prostorách letiště použít zavazadlové vozíky, které stojí na parkovišti a před vstupem do každé budovy. Do vozíků je třeba vložit minci v hodnotě 10 Kč.

Průběh odbavení cestujících při odletu a příletu je stejný jako na letišti Praha-Ruzyně. Během dne jezdí na letiště každou půlhodinu městská autobusová linka číslo 76. V noci od 23:00 do 5:00 jezdí noční linka 89 v půlhodinových až hodinových intervalech.

Zdroj informace: www.letiste-brno.cz

Na letišti v Ostravě

Název letiště:	Letiště Leoše Janáčka Ostrava
Kód letiště:	OSRCZ7X
Poloha letiště:	25 km jižně od Ostravy
Telefon:	+420 597 471 136
Webová stránka:	www.airport-ostrava.cz

Letiště Leoše Janáčka Ostrava je vzdálené 25 km od centra Ostravy. Historie největšího regionálního letiště v České republice se vzletovou a přistávací dráhou s parametry 3 500 x 63 m a kapacitou více než miliónu ročně přepravovaných osob sahá až do počátku 20. století. Oficiální civilní letový provoz byl zahájen v roce 1959.

Letiště zajišťuje vnitrostátní i mezinárodní lety (s pravidelnými linkami do Prahy, Vídně a Mnichova), charterové lety do oblíbených turistických destinací, jako je Egypt, Chorvatsko, Kypr, Řecko, Španělsko či Tunisko. Letiště je speciálně vybaveno pro odbavování leteckého nákladu, včetně skladových zařízení.

Letiště je nově zrekonstruované. Moderní **odletová hala** byla vybudována v r. 2006. U vchodu je informační přepážka a směnárna valut. Po levé straně je stánek autopůjčovny a cestovní kanceláře **Fischer**. Na letišti je pošta, kavárna, **fast foody**, občůdky a bankomaty. Ve všech veřejných i neveřejných částech odletové haly je bezplatné Wi-fi připojení k internetu.

V **příletové hale** byl zvýšen počet odbavovacích přepážek, rozšířeny prostory pro cestující. Průběh odbavení cestujících při odletu a příletu je stejný jako na obou popisovaných českých letištích.

Letiště je dobře dostupné silniční dopravou. Autobusem se na letiště dopravíte dvěma linkami z/do Ostravy, jednou linkou z Nového Jičína, ze Vsetína, z Třince, ze Studénky a z Kopřivnice. Zastávka autobusů se nachází přímo před letištní halou. Všechny spoje navazují na odlety a přílety letadel. Jízdní řády naleznete na www.idos.cz.

Do roku 2012 má být vybudováno navíc i železniční napojení letiště s přilehlou průmyslovou zónou na II. železniční koridor, a tím bude také umožněno velmi rychlé spojení s městem Ostravou.

Zdroj informace: <http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/turista/doprava/letecka.jpg>

Více informací naleznete na: www.csa.cz

II. Práce s texty

Работа над текстами

Poté, co jste si přečetli informace o historii, současné podobě a provozu nejznámějších letišť v ČR, se pokuste odpovědět na následující otázky. Kontrolujte správnost odpovědí v textech.

1. V jakých českých a moravských městech se nacházejí významná letiště?
2. Jak se jmenují nejznámější letiště v České republice?
3. Co jste se dozvěděli o historii vzniku jednotlivých letišť?
4. Jaké základní objekty jsou obvykle v letištní budově?
5. Jaké služby jsou na letištích poskytovány?
6. Co je to terminál?
7. Na kterém letišti v ČR je největší počet terminálů a proč?
8. Charakterizujte současnou podobu letišť, o kterých se hovoří v textech, popište fotografie u textů.
9. Jakými dopravními prostředky se dostanete na nejznámější letiště a z nejznámějších letišť v ČR?
10. Víte, kdo byl Leoš Janáček? Pokuste se na internetu zjistit informace o jeho životě a tvorbě.

III. Slovní zásoba

Словарный запас

architekt / architektka

autobus, pohodlný

balení zavazadel

běžící pás (pro přepravu zavazadel na letišti – příjem a výdej)

budova letiště

budova, moderní

celnice

celní přepážka

celník

clo

cena letenky, zájezdu

ceník, platný

cenový katalog

cesta městem

cesta, dlouhá

cestující, jednotlivý

архитектор

автобус, удобный

упаковка багажа

багажная лента (транспортир багажа в аэропорте – приема и выдачи)

здание аэропорта

здание, современное

таможенный зал, таможня

таможенный барьер, стойка

таможенник

пошлина

цена авиабилета, поездки

прайс-лист, прейскурант, действующий

каталог цен

дорога по городу

путь, длинный

пассажир, отдельный

cestovat, pohodlně	путешествовать, удобно
cestovat vlakem, po světě	путешествовать на поезде, по миру
cestovní kancelář	туристическое бюро, агентство
čas dovolené	время отпуска
čekárna	зал ожидания
ČSA – České aerolinie	ЧСА – Чешские аэролинии
destinace, turistická / cíl, můj	пункт назначения / цель, моя
dokument, nutný	документ, необходимый
doprava, veřejná	транспорт, публичный
dopravní prostředek	транспортное средство
dopravní společnost	транспортная компания
dostat se / dostávat se (kam = do centra)	добраться / добираться (куда = до центра)
dráha, startovací, přistávací	полоса, взлетно-посадочная
eskalátor; pohyblivé, jezdící schody	эскалатор
Evropa	Европа
Evropská unie (EU)	Европейский Союз (ЕС)
horní / spodní část budovy	верхняя / нижняя часть здания
Charter	чартер
charterový let	чартерный рейс
informace, nová, informace, nové (mn. č.!)	информация, новая, информация новая
informační kancelář	справочное бюро
jízdenka na vlak, na autobus	билет на поезд, автобус
hala, příletová, odletová	зал прибытия, отправления
každoroční, každoročně	ежегодный, ежегодно
kontrola bezpečnosti (čeho)	контроль безопасности
kontrola, bezpečnostní (jaká)	контроль безопасности
kufř, velký	чемодан, большой
let číslo 4326 do Prahy	рейс № 4326 в Прагу
let, privátní, charterový	рейс, частный, чартерный
letec	лётчик
letenka, levná	билет на самолёт, дешёвый
letecká společnost	авиакомпания
letecký dopravce	авиаперевозчик
letecká posádka	экипаж самолёта
letět / létat letadlem	лететь / летать на самолёте
letět turistickou třídou	лететь туристическим классом
letišť, pražské, v Praze	аэропорт, пражский, в Праге
letuška, česká	стюардесса, чешская
ležet (kde, na čem = nacházet se)	лежать (где, на чём = находиться)
linka, pravidelná	рейс, регулярный
lístek, levný	билет, дешёвый, дёшево купить
lístek, palubní	талон, посадочный
mapka, kapesní	карта, карманная
městská hromadná doprava (MHD)	городской общественный транспорт
místnost pro cestující s dětmi	помещение для пассажиров с детьми
nádraží, vlakové, autobusové	вокзал, железнодорожный, автобусный

nakoupit levně	купить, дёшево
následovat (po sobě)	следовать (друг за другом)
nastoupit / nastupovat do letadla	сесть / садиться в самолёт
<i>navštěva, oficiální</i>	<i>визит, официальный</i>
navštívit / navštěvovat Prahu	посетить / посещать Прагу
navštěvník, zahraniční	посетитель, иностранный
<i>název letiště</i>	<i>название аэропорта</i>
nechat / nechávat (co, kde)	оставить / оставлять (что, где)
občerstvení, rychlé	питание, быстрое
obchod, značkový	магазин, фирменный
obchodník	коммерсант
obrat, roční	оборот, годовой
ocenění (čeho, výsledků)	оценка (чего = результатов)
ocenit / oceňovat (co = práci)	оценить / оценивать, дать / давать оценку (чего = работы)
odlet letadla	вылет самолета
odbavení cestujících a zavazadla (odbavit / odbavovat)	регистрация пассажиров и оформление багажа
<i>parkoviště, krátkodobé</i>	<i>парковка, краткосрочная</i>
pas, mezinárodní	паспорт, заграничный
personál, kvalifikovaný	персонал, квалифицированный
pilot, první, druhý	пилот, первый, второй
plán, důležitý	план, важный
<i>podoba letiště, člověka</i>	<i>вид аэропорта, человека</i>
pokud	до тех пор пока, насколько, пока
<i>poloha letiště</i>	<i>расположение аэропорта</i>
pomalý, pomalu	медленный, медленно
<i>poplatek, celní</i>	<i>плата, пошлина, таможенная</i>
poskytnout / poskytovat služby	предоставить / предоставлять услуги
postupný, postupně	постепенный, постепенно
potvrdit / potvrdzovat dokument	заверить / заверять документ
potvrzení nákupu jízdenky	подтверждение покупки билета
<i>pravidelný, pravidelně</i>	<i>регулярный, регулярно</i>
prodat / prodávat zboží	продать / продавать товар
prodavač / prodavačka v obchodě	продавец / продавщица в магазине
<i>prodejna, nová</i>	<i>магазин, новый</i>
projit / procházet celní kontrolou	пройти / проходить таможенный контроль
prostor, tranzitní	зал, транзитный
provést / provádět kontrolu, kontrolovat	провести / проводить контроль, контролировать
provoz, letecký, 24 hodin, nonstop	<i>движение, воздушное, круглосуточное, непрерывное</i>
průchod do letadla	проход в самолёт
předložit / předkládat pas	предъявить / предъявлять паспорт
přenocovat / nocovat (kde = v hotelu)	переночевать / ночевать (где = в гостинице)
přepážka, celní	стойка, таможенная
přepážka, odbavovací	стойка регистрации
přeprava, mezinárodní, smluvní	перевозки, международные, договорные
přepřavit / přepravovat cestující	перевезти / перевозить пассажиров
<i>přilet letadla</i>	<i>прибытие, прилёт самолёта</i>

příruční zavazadlo	ручная кладь
<i>přistání</i> , měkké	посадка, мягкая
přistát / přistávat	приземлиться / приземляться, сесть / садиться
<i>rámec</i> , <i>v rámci</i>	<i>рамки</i> , <i>в рамках</i>
rozloha města	площадь города
rychlý, rychle	быстрый, быстро, резкий, резко
<i>služba</i> , <i>hotelová</i>	<i>услуги</i> , <i>гостиничные</i>
<i>směnárna</i>	<i>пункт обмена валюты</i>
společnost ČSA	компания ЧСА
současný vývoj, současná tvář města	современное развитие, современный облик города
<i>stanoviště taxi služby</i>	<i>стоянка такси</i>
stavba budovy	постройка здания
<i>strava</i> , <i>zdravá</i>	<i>питание</i> , <i>здоровое</i>
stravovat se (kde = v restauraci, doma)	питаться (где = в ресторане, дома)
taška, malá	сумка, маленькая
terminál, celní	терминал, таможенный
<i>třída</i> , ekonomická, byznys	<i>эконом-класс</i> , <i>бизнес-класс</i>
<i>turista</i> , <i>zahraniční</i>	<i>турист</i> , <i>иностранный</i>
turistický průvodce	туристический путеводитель
<i>turistika</i>	<i>туризм</i>
úprava, konečná	отделка, окончательная
upravit / upravovat	привести / приводить в порядок
určit / určovat cenu	определить / определять цену
<i>úschovna zavazadel</i>	<i>камера хранения</i>
uvažovat, důležité	обдумывать, важно
v letech 1933–1937	в 1933–37 гг.
včetně pojištění	включая страхование
<i>velitel posádky</i>	<i>командир корабля</i> , <i>экипажа</i> ,
většina návštěvníků	большая часть посетителей
VIP	VIP Very Important Person или VIP (в переводе с английского – «очень важная персона»)
<i>vízum</i> , <i>české</i>	<i>виза</i> , <i>чешская</i>
<i>vnitrostátní přeprava</i>	<i>внутренние перевозки</i>
<i>výdej zavazadel</i>	<i>выдача багажа</i>
vylétět / vylétat z Prahy	вылететь / вылетать из Праги
výrobce, významný	производитель, важный, выдающийся, знатный
využít / využívat služeb	использовать услуги / пользоваться услугами
výtah	лифт
vzít / brát do úschovny	взять / брать на сохранение
<i>zavazadlo</i> , velké, větších rozměrů	<i>багаж</i> , большой
<i>zavazadlový prostor</i>	<i>грузовое помещение</i> , <i>пространство</i>
zdarma, zadarmo	бесплатно
zpozdit se / zpoždovat se	опоздать / опаздывать
zpoždění letadla	опоздание самолёта

IV. Dialogy

Диалоги

1. Po příletu na letiště Ruzyně v Praze

Viktorie, Alexej a Denis přilétají z Petrohradu do Prahy. Na letišti Ruzyně na ně čekají studenti Jana a Honza. Viktorie, Alexej a Denis budou studovat češtinu v České republice. Všichni tři už byli vloni na tříměsíční studijní stáži v Praze, v Brně a v Ostravě. Studenti z Ruska mluví docela dobře česky a anglicky.

Honza: Jano, podívej se na monitor, letadlo má 35 minut zpoždění.

Jana: To není tak hrozné. Dáme si kávu z automatu. V bufetu je to hrozně drahé, káva tam stojí 50 Kč a v automatu jen 15 Kč.

Honza: Tak jo, jdeme. Čekání nám uběhne rychleji.

Jana: Už se na ně moc těším. Jsem zvědavá, jak jim půjde čeština. Viky mi psala, že chodí na soukromé hodiny češtiny. Asi bude umět češtinu nejlépe.

Letadlo z Petrohradu právě přistálo.

- Viktorie:** Ahoj, Jano a Honzo!
Alexej: Ahoj! Museli jste na nás čekat.
Honza: Ahoj! Nevadí. Jaký byl let?
Jana: Ahoj! Moc ráda vás zase vidím.
Denis: Let byl bezproblémový, žádné turbulence, občerstvení bylo dobré.
Viktorie: Jen to zpoždění, start byl odložen kvůli špatnému počasí.
Honza: Máte všechna zavazadla?
Alexej: Máme, všechno jsme zkontrolovali a můžeme vyrazit na Moravu.
Viktorie: V kolik jede vlak?
Jana: Máme dost času. Pojedeme Pendolinem. To je český rychlovlak. Jede z hlavního nádraží.
Denis: Čím pojedeme na nádraží?
Viktorie: Jak dlouho trvá cesta z letiště na nádraží?
Jana: Taxíkem by to bylo nejrychlejší, ale je drahý.
Honza: Naštěstí tam jede přímý autobus. Jízdenka stojí sice 50 Kč, ale nemusíme přesezat. Viky, pomůžu ti se zavazadly.
Viktorie: Děkuji, jsi hodný, mám toho opravdu hodně, na tři měsíce.
Alexej: Tak už běžte, půjdeme za vámi.

01-dialogy-A2

2. Při odletu z Prahy

- Honza:** Zdá se mi, že je to nedávno, kdy jsme tady s Janou čekali na váš přílet.
Jana: A uplynulo jen pár měsíců.
Viktorie: Dnes je to přesně tři měsíce, co jsme přiletěli do Prahy.
Alexej: Já myslím, že byste už měli zanechat těch nostalgických řečí.
Honza: To je pravda, neloučíme se naposled.
Jana: Měli byste se jít odbavit a pak budeme mít čas udělat nějaké plány.
Denis: Příští rok přijedu alespoň na prázdniny.
Viktorie: U jaké přepážky odbavují cestující do Petrohradu? Běžte se podívat, já počkám u zavazadel.
Alexej: U přepážky 236 a 237.
Honza: Zaběhnu pro vozík.
Jana: Tak nakládejte, máte toho docela dost.
Viktorie: Oblečení, knihy a dárky, víc se do mých dvou kufrů a tašky nevešlo.
Alexej: Bojím se, abych neměl kufry těžší, než je dovoleno.
Honza: Můžeš mít maximálně 30 kg, když budeš mít víc, budeš platit.
Jana: Tak už běžte, je tam teď málo lidí.
Viktorie: Všechno je v pořádku, žádné kilo navíc.
Denis, Alexej: I nás odbavili bez problémů.
Alexej: Jano, Honzo, ještě nám slibte, že skutečně v září do Petrohradu přiletíte.

- Honza:** Už teď se tam těším. Z vašeho vypravování víme už o Petrohradu hodně, ale přece jenom vidět památky na vlastní oči, projít se po Něvském, zajít si do divadel, muzeí a galerií, kaváren a studentských klubů, to je něco úplně jiného.
- Jana:** Já se taky moc těším, takže náš slib platí.
- Viktorie:** Budeme se muset rozloučit. U pasové přepážky je dlouhá řada.
- Alexej:** Celní prohlídky teď také trvají dlouho, tak ať nám letadlo neuleti.
- Honza:** Přeji šťastný let a pošlete SMS, až doletíte.
- Denis:** Pošleme, a taky z domova e-mail.
- Jana:** Tak se mějte a brzy na shledanou.

V. Konverzační věty

Jak se dostanu na / z letiště?
 Kde je možné si objednat letenku?
 Chtěl bych si objednat letenku do Petrohradu.
 Na jaké datum?
 Kdy letí nejbližší letadlo do Moskvy?
 Kolik stojí letenka do Petrohradu?
 Kdy odlétá letadlo z Prahy?
 Kdy mám být na letišti?
 Jak dlouho trvá let?
 Kdy přilétá letadlo do Petrohradu?
 Je to přímý let?
 Už začalo odbavení, nástup do letadla?
 Kolik budu platit za váhu navíc?
 Kde jsou bezcelní obchody / free zóna?
 Letadlo má zpoždění
 Let je zrušen.
 Jaký byl let?
 To není tak hrozné.
 Dáme si kávu z automatu.
 Čekání nám uběhne rychleji.
 Už se na ně moc těším.
 Přejeme Vám (vám) šťastný let.
 Tak se mějte a brzy na shledanou.
 Jsem zvědavá, jak jim půjde čeština.
 Kdy bylo letiště uvedeno do provozu?

Речевые обороты

Как добраться до / из аэропорта?
 Где можно забронировать билет на самолёт?
 Я бы хотел забронировать билет на самолёт в Санкт-Петербург.
 На какое число?
 Когда ближайший рейс на Москву?
 Сколько стоит билет на самолёт в Санкт-Петербург?
 Во сколько часов отправляется самолёт из Праги?
 Когда мне нужно быть в аэропорту?
 Сколько времени длится полёт?
 Когда прибывает самолёт в Санкт-Петербург?
 Это прямой рейс?
 Уже объявили регистрацию, посадку?
 Сколько мне платить за перевес багажа?
 Где магазины беспошлинной торговли?
 Самолёт задерживается.
 Рейс отменен.
 Как вы долетели?
 Это не так страшно.
 Мы возьмём кофе из автомата.
 Время ожидания пройдет быстрее / незаметнее.
 Я с нетерпением жду их.
 Желаем Вам (вам) счастливого пути.
 Всего доброго и до скорой встречи.
 Мне интересно, как они будут справляться с чешским.
 Когда был открыт аэропорт?

B/ Největší vlaková nádraží v ČR

Ještě než začnete číst jednotlivé texty, procvičte si správnou výslovnost některých obtížnějších slov a slovních spojení, která se v nich vyskytují.

Čtete a dbejte na správnou výslovnost specifických českých hlásek, na rozlišování kvantity samohlásek (dlouhé/krátké samohlásky a/á, e/é, i/í)!

Читайте, обращая внимание на правильное произношение специфических чешских гласных.

Nejhustší železniční síť; české železniční dráhy; hlavní vlakové nádraží; dopravní prostředky; železniční křižovatka; vzrůstá počet cestujících; během cestování; zpáteční jízdné; dobře se hodit; cestovat první nebo druhou třídou; vlakové spojení; běžně nedostupný; řada obchodů; je třeba přikoupit příplatek na vlak SuperCity; pohodlné spojení a cestování; můžete / musíte si koupit místenku; poskytovat různé formy slev; vagon s lůžkovou úpravou; jídelní vůz; jídla rychlého občerstvení; živé obchodní centrum.

I. Texty

Тексты

Česká republika patří mezi země s nejhustší železniční sítí v Evropě. Vlak se proto dobře hodí jak k cestování do i z České republiky, tak také po celé ČR. Do většiny evropských měst jezdí z Prahy vlaky jednou nebo několikrát během dne. Vlaky jsou obvykle vybaveny první a druhou cestovní třídou i vagony s lůžkovou úpravou. Cesta z Paříže do Prahy trvá zhruba 15,5 hodiny, z Prahy do Berlína 4 hodiny 40 minut, z Prahy do Vídně 5,5 hodiny a trasa Praha – Varšava trvá 9,5 hodiny.

Vlakovou dopravu v ČR zajišťuje společnost **České dráhy**. Na některých regionálních tratích je osobní doprava provozována soukromými dopravci. Vlakem se poměrně snadno dostanete z jednoho konce České republiky na druhý, a to asi za 8 hodin. Nejrychlejší spojení zajišťují vlaky označené jako **SuperCity (SC)**, **EuroCity (EC)**, **InterCity (IC)** a **Expres (Ex)**. Do těchto vlaků je nutné mít rezervaci místa (místenku). Novinkou Českých drah jsou vlakové soupravy **Pendolino**, které zajišťují spojení z Prahy do Ostravy, Vídně a Bratislavy. Vlaky SC Pendolino zajišťují velmi rychlé a pohodlné spojení (vlak dosahuje rychlosti až 180 km/h). Ve vlaku je bistro, kde si můžete objednat některé z jídel rychlého občerstvení a nápojů, anebo můžete využít služby pojízdného minibaru s nabídkou základního občerstvení. V bistro je možné zakoupit i pivo, což v ostatních českých vlacích není možné. Vlaky mají návaznost na letecké spoje z letiště

Praha-Ruzyně. Jízdenka platí pro speciální autobusovou dopravu z hlavního nádraží v Praze na letiště Praha-Ruzyně (viz výše).

Dalšími druhy vlakového spojení jsou tzv. **spěšný vlak** a **osobní vlak**, které jsou pomalejší.

Ve všech větších českých městech fungují **integrované dopravní systémy**. Je to provázaný systém všech druhů dopravních prostředků. V integrovaném dopravním systému mohou cestující kombinovat **jízdy železnicí, regionálními autobusy a městskou dopravou**.

České dráhy poskytují různé formy slev, např. množstevní slevu na jízdné pro 2 a více osob. Výše slevy vzrůstá společně s počtem cestujících (maximálně 30 osob). Výhodné je koupit si **zpáteční jízdenku** (platí do 24.00 hodin druhého dne) anebo tzv. **in-kartu** (zákaznickou kartu). Při nákupu lístků je třeba požadovanou slevu **nahlásit** u pokladny.

V následujících textech se seznámíte s důležitými údaji o třech největších vlakových nádražích v ČR.

Na hlavním nádraží v Praze

Ve čtvrtek 14. prosince 2006 byla slavnostně zahájena rekonstrukce železniční stanice Praha hlavní nádraží, která bude probíhat ve čtyřech etapách v průběhu následujících pěti let. Během této doby bude provoz hlavního nádraží omezen jen v minimálním rozsahu.

Investorem stavby je italská společnost Grandi Stazioni, která bude mít celý areál železniční stanice ve třicetiletém pronájmu a bude jej po tuto dobu komerčně využívat. Nádraží se má proměnit v živé obchodní centrum. Nebudou jej využívat jen cestující, ale i běžní zákazníci. Řada obchodů bude příliš luxusní, a proto pro běžné cestující příliš drahá. Naopak klasické restaurace, bufety, úschovny zavazadel nebo čekárny v plánu stále chybí.

Představitelé Českých drah tuto skutečnost vědí, ale nebudou ji moci řešit, protože vybavení prostor stanice si bude po 30 let určovat italská společnost podle vlastních zájmů.

Zdroj informace: cs.wikipedia.org/wiki/Praha_hlavní_nádraží

Na hlavním nádraží v Brně

Brno je významný železniční uzel České republiky už od roku 1839, kdy do Brna přijel z Vídně první vlak. **Brno hlavní nádraží** je nejdůležitější osobní nádraží v krajském městě Jihomoravského kraje.

Nachází se jižně od historického jádra města, za Nádražní ulicí. Přímo před ním se nachází tramvajový terminál, odkud se můžete dostat tramvaji do různých míst Brna.

Současné umístění nádraží v historickém jádru brání jeho dalšímu rozšiřování. Magistrát města prosazuje myšlenku přemístit nádraží na jižní okraj centra. Na téma přesunu nádraží proběhlo ve městě i referendum, většina obyvatel města se vyslovila pro zachování nádraží v centru.

Zdroj informace: www.waymarking.com › Home Categories Category

Na hlavním nádraží v Ostravě

Ostrava má 6 železničních nádraží. **Ostrava hlavní nádraží** se nachází v městské části Přívoz. Do provozu bylo poprvé uvedeno v roce 1847. Od konce roku 2007 zastavují některé vlaky přímo v centru města na nové železniční stanici **Ostrava-Stodolní**, nedaleko ulice Stodolní, kde je mnoho nočních zábavních podniků. Ostrava je spojena s Prahou denně šesti až sedmi vlaky **SC Pendolino** a dalšími rychlíky. Současná jízdní doba **Pendolina** do Prahy je přibližně 3 hodiny. Vchod na hlavní ostravské vlakové nádraží je zajímavě řešen, je kruhově zastřešen a cestující se dostávají přímo z nádraží k parkovišti s taxíky, k tramvajím a k trolejbusům. Prostor před nádražím je zdoben kašnou s plastikou představující kytici z tepané mědi od Sylvie Lacinové-Jilkové z roku 1973.

Zdroj informace: <http://www.ostrava.cz/jahia/webdav/site/ostrava/shared/turista/doprava/600svinov.jpg>

Veškeré informace o jízdních řádech a cenách jízdenek najdete na internetové adrese www.idos.cz.

II. Práce s texty

Работа над текстами

Poté, co jste si přečetli informace o historii, současné podobě a provozu nejznámějších vlakových nádraží v ČR, pokuste se odpovědět na následující otázky. Kontrolujte správnost odpovědí v textech.

1. Jak dlouho bude trvat rekonstrukce budovy hlavního nádraží v Praze?
2. Kdo sponzoruje rekonstrukci?
3. Jak dlouho bude mít investor budovu v pronájmu?
4. Co bude v prostorách nádraží nového?
5. Kdo bude využívat prostory nádraží po rekonstrukci?
6. Co to je Pendolino?
7. Jaké jiné rychlíky spojují Čechy a Moravu?
8. Jaké rychlovlaky jezdí ve vaší zemi?
9. Popište budovu hlavního nádraží v Praze, Brně a Ostravě.
10. Porovnejte budovy nádraží a služby v nich v ČR a v zemi, odkud pocházíte.

III. Slovní zásoba

Словарный запас

během

České dráhy

chybět, scházet (kde = v práci)

jízdenka levná

jízdní řád vlakový

jídelní vůz

kolej, železniční

komerce

komerční účel

kupé, velké

místenka

nádraží, hlavní, centrální

nastoupit / nastupovat (kam = do vagónu)

nástupišťe, první, druhé, perón

obchodní centrum

odjezd vlaku

omezit / omezovat (co = prodeji)

osobní vlak

в течение

Чешские железные дороги

отсутствовать (где = на работе)

билет, дешевый

расписание движения поездов

вагон-ресторан

путь, железнодорожный

коммерция

коммерческая цель

купе, большое

плацкарта

вокзал, главный, центральный

войти / выходить (куда = в вагон)

платформа первая, вторая, перрон

торговый центр, комплекс

отправление поезда

ограничить / ограничивать (что = продаже)

пассажирский поезд

otázka, zajímavá	вопрос, интересный
podle jízdního řádu	по расписанию поездов
pokladna, samoobslužná	касса самообслуживания
použít / používat (co = termín)	употребить / употреблять (что = термин)
potřebovat (co = peníze)	нуждаться (в чём = в деньгах)
pronájem auta	аренда машины
provoz auta	эксплуатация автомобиля
přesednout / přesedat na tramvaj, přestoupit / přestupovat	сделать пересадку / делать пересадку на трамвай
přesedání, přestup	пересадка
příjezd vlaku	прибытие поезда
rezervovat (co = jízdenku)	забронировать (что = билет)
rychlík	скорый поезд
řada (čeho = obchodů, jaká = dlouhá)	ряд (чего = магазинов), очередь (длинная)
slavnostně zahájit	торжественно открыть
spací vůz	спальный вагон
společnost, italská	компания, итальянская
stavba (čeho = nádraží)	стройка (чего = вокзала)
určit / určovat (co = vzdálenost, cíl)	определить / определять (что = расстояние, цель)
velikost budovy	размер здания
vlak odjíždí	поезд отправляется
vlak přijíždí	поезд прибывает
vlak, přímý	поезд, прямой
vybavit / vybavovat (čím = nábytkem)	обставить / обставлять (чем = мебелью)
vyřešit / řešit (co = problém)	решишь / решать (что = проблему)
vystoupit / vystupovat (odkud = z vlaku)	выйти / выходить (откуда = из поезда)
zájem, vlastní	интерес, собственный
zákazník, nový	клиент, новый
zpáteční lístek	билет туда и обратно, обратный билет
železniční stanice	железнодорожная станция

IV. Dialogy

Диалоги

1. V informační kanceláři

- Alexej:** Jaký vlak jede do Brna, do Ostravy?
Úředník: Můžete jet Pendolinem nebo vlaky EuroCity a InterCity.
Viktorie: Odkud jede Pendolino?
Úředník: Pendolino jede z hlavního nádraží.
Alexej: Jak dlouho jede Pendolino do Brna, do Ostravy?
Úředník: Asi 3 hodiny.
Viktorie: A ostatní vlaky jedou také z hlavního nádraží?
Úředník: Ano, ale cesta do do Brna, do Ostravy je delší.
Alexej: Kde je pokladna?
Viktorie: Kde si můžeme koupit místenku?
Úředník: Musíte jít po schodech dolů a tam jsou pokladny.
Alexej: Kolik stojí jízdenka do Brna, do Ostravy?
Úředník: Na Pendolino 500 Kč. Na další vlaky kolem 400 Kč.
Alexej, Viktorie: Děkuje.
Úředník: Prosím.

01-dialogy-B1

01-dialogy-B2

2. Před nádražím

- Alexej:** Ahoj Kamilo. Jsem rád, že tě vidím.
Kamila: Ahoj Alexeji. Kam jedeš?
Alexej: Jedu do Ostravy.
Kamila: Vlakem?
Alexej: Ano, vlakem. Ještě jsem si v Česku sám nekupoval jízdenku na vlak.
Kamila: To je jednoduché. Běž k pokladně a řekni, kam chceš jet a jakým vlakem. Pokladní ti řekne cenu jízdenky. Je lepší si koupit místenku.
Alexej: Kolik stojí jízdenka?
Kamila: To záleží na tom, jakým vlakem pojeděš. SuperCity jsou dražší a rychlejší.
Alexej: A jaké další vlaky jezdí?
Kamila: Obyčejné rychlíky. Ty jsou levnější, ale cesta trvá déle a vlaky nejsou moc pohodlné.
Alexej: Jaký vlak bys mi doporučila?
Kamila: Rozhodně nějaký InterCity nebo SuperCity. Já jezdím nejraději Pendolinem.
 A kdy se budeš vracet?
Alexej: Zítra večer.
Kamila: Tak si kup v každém případě zpáteční jízdenku, ta je levnější. Už musím jít. Zeptej se ještě u pokladny. A neztrať se. Kdybys měl problémy, zavolej mi na mobil.
Alexej: Děkuji. Běžím, abych všechno zjistil a stihl vlak.

01-dialogy-B3

3. U pokladny

- Alexej:** Prosím dvě jízdenky do Brna (do Ostravy).
Pokladní: Na jaký vlak?
Alexej: Promiňte, jsme cizinci. Jaký vlak jede brzy?
Pokladní: Měli jste si to zjistit v informacích. Tady zdržujete ostatní cestující.
Alexej: To jsme nevěděli. Omlouváme se.
Pokladní: Nejbližší vlak do Brna vám jede za hodinu. Je to IC Brněnský drak.
Alexej: Jak dlouho trvá cesta?
Pokladní: Budete v Brně za 2 hodiny 40 minut. Jízdenka je o něco dražší.
Alexej: Kolik stojí?
Pokladní: 316 Kč. Chcete si koupit také místenky?
Alexej: Ano. Prosím tedy dvě jízdenky a dvě místenky na tento rychlík.
Pokladní: Tady jsou jízdenky a místenky. Na místence je číslo vagónu a čísla sedadel.
 Kdybyste vagón nemohli najít, průvodčí vám poradí.
Alexej: Děkuje za informaci.

V. Konverzační věty

Prosím vás, kde je pokladna?
 Prosím jízdenku na rychlík do Brna, Ostravy.
 Kolik stojí jízdenka a místenka?
 Jak dlouho platí jízdenka?
 Chtěl bych místo u okna, do uličky.
 Z jakého nádraží odjíždí vlak do...?
 Jede nějaký přímý vlak do...?
 Jak se dostanu na druhé nástupiště?
 Jízdenky, prosím.
 Chtěl bych si dát zavazadlo do úschovny.

Речевые обороты

Скажите, пожалуйста, где касса?
 Мне, пожалуйста, билет на скорый поезд в Брно, Оставу.
 Сколько стоит билет и плацкарта?
 Сколько времени действителен билет?
 Я хотел бы место у окна, у прохода.
 С какого вокзала отправляется поезд в...?
 Есть прямой поезд в...?
 Как пройти на вторую платформу?
 Билеты, пожалуйста.
 Я хотел бы сдать багаж в камеру хранения.

Informační tabule

Vchod
 Východ
 K nástupišťm
 Pokladna
 Pozor!
 Čekárna
 Informace
 Příchod k vlakům
 Místenky
 Konečná stanice
 Kouření zakázáno!
 Kuřáci
 Nekuřáci
 Nekuřte!
 Neotevírat!
 Nenahýbejte se!
 Úschovna zavazadel
 Záchody, WC
 Zákaz vstupu! Vstup zakázán!

Информационные таблички

Вход
 Выход
 К платформам
 Касса
 Осторожно!
 Зал ожидания
 Справочное бюро
 Проход к поездам
 Плацкарты
 Конечная станция
 Курить запрещено
 Курящие
 Некурящие
 Не курить!
 Не открывать!
 Не высовывайтесь!
 Камера хранения
 Туалеты
 Нет входа

VI. Gramatický komentář

Грамматический комментарий

Výklad bude zaměřen jen na mluvnické jevy, které se bezprostředně vztahují k textům lekce.

1. Tvoření slov *odvozováním*

Словообразование, деривация

Čeština tvoří podobně jako ruština největší počet slov tzv. odvozováním, tj. pomocí

- **předpon** (префикс, приставка)
před slovní základ, slovesa vyjadřují převážně vid dokonavý;
- **přípon** (суффикс)
za slovní základ, slovesa vyjadřují převážně vid nedokonavý.

A) Odvozování sloves předponami

Образование глаголов с помощью приставок

do-	до-	<i>letět – doletět, jet – dojet, jít – dojít</i>	<i>долететь, доехать, дойти</i>
na-	на-	<i>letět – naletět, jet – najet</i>	<i>налететь, наездить, проездить</i>
o-, ob-, obe-	о-, об-, обо-	<i>letět – oletět, jet – ojet, jít – oejít</i>	<i>облететь, обехать, обойти</i>
od-	от-	<i>letět – odletět, cestovat – odcestovat, startovat – odstartovat</i>	<i>улететь, отлететь, ухать, стартовать</i>
po-	по-	<i>pokrýt, poprosit, požádat</i>	<i>покрыть, перекрыть, попросить, запросить</i>
pod-	под-	<i>letět – podletět, jet – podjet</i>	<i>0, подъехать</i>
pro-	про-	<i>letět – proletět, jet – projet, jít – projít, cestovat – procestovat</i>	<i>пролететь, проехать, пройти, изъездить, объездить</i>
pře-	пре-	<i>letět – přeletět, jet – přejet, jít – přejít</i>	<i>пролететь, перелететь, переехать, перейти</i>
při-	при-	<i>letět – přiletět, jet – přijet, jít – přijít, stát – přistát cestovat – přicestovat</i>	<i>прилететь, приехать, прийти, проземлиться, приехать, прибыть</i>

roz-	роз-	<i>letět – rozletět, jet – rozjet</i>	<i>разлететься, привести в движение</i>
s-	с-	<i>letět – sletět</i>	<i>слететь</i>
u-	у-	<i>letět – uletět, jet – ujet, jít – ujít</i>	<i>улететь, уехать, пройти, находить</i>
v-	в-	<i>letět – vletět, jet – vjet</i>	<i>влететь, въехать</i>
vy-	вы-	<i>letět – vyletět, jet – vyjet, jít – vyjít</i>	<i>вылететь, выехать, выйти</i>
z-	из-	<i>zkontrolovat, zlepšit</i>	<i>проверить, проконтролировать, улучшить</i>
za-	за-, (изо-)	<i>jet – zajet – jít – zajít</i>	<i>заехать, зайти, сходить</i>

B) Odvozování sloves příponami

Образование глаголов с помощью суффиксов

-ovat	<i>koupit – kupovat vystoupit – vystupovat, určit – určovat</i>	<i>купить – покупать, выйти – выходить определить – определять</i>
-ávat	<i>prodat – prodávat, nechat – nechávat</i>	<i>продать – продавать, оставит – оставлять</i>
-at	<i>vzniknout – vznikat</i>	<i>возникнуть – возникать</i>
-et / ět	<i>projet – projíždět</i>	<i>проехать – проезжать</i>

Mnohé z nich mají svůj ekvivalent v ruštině (viz tabulka) a používají se také při tvoření slovesného vidu dokonavého / nedokonavého, ale ne VŽDY se v obou jazycích shodují ve frekvenci používání a ve významu!!!

A) Odvozování podstatných jmen předponami

Образование им. существительных с помощью приставок

do-	до-	<i>let – dolet</i>	<i>долет</i>
na-	на-	<i>let – nálet</i>	<i>налёт, атака</i>
o-, ob-	о-, об-	<i>let – oblet</i>	<i>облёт</i>
od-	от-	<i>let – odlet</i>	<i>отлёт, вылет, отправление</i>

pře-	пре-	<i>let – přelet, jet – přejet, jít – přejít</i>	<i>перелёт, пролёт</i>
při-	при-	<i>let – přílet</i>	<i>прилёт</i>
roz-	роз-	<i>let – rozlet</i>	<i>взлёт, разлёт</i>
v-	в-	<i>let – vlet</i>	<i>въезд</i>
vy-	вы-	<i>let – výlet</i>	<i>экскурсия, поездка</i>

B) Odvozování podstatných jmen příponami

Образование им. существительных с помощью суффиксов

-ař/-ář, -ník, -tel, -č, -ec, -ce, -an, -ák, ad.	<i>lékař, novinář, divák, kuřák, divák, právník, návštěvník, celník, učitel, prodavač, řidič, letec, cizinec, chodec, soudce, Moravan, Pražan, Slovák, Polák.</i>	zaměstnání, obyvatelé místa, města nebo země (tvoří se nejčastěji od podstatných jmen, ale také od sloves a přídavných jmen)
-dlo, -tko, -č, -ák, -ka, -ník, -ivo ad.	<i>letadlo, mýdlo, tlačítko, věšák, smeták, ceník, palivo</i>	věci, prostředky činnosti, výsledky děje, nástroje, odvozují se nejčastěji od sloves
-na, -árna, -írna, -ovna, -iště, -telna ad.	<i>čekárna, směnárna, kavárna, úschovna, pracovna, letiště, bydlíště, sídliště, parkoviště, stanoviště</i>	místa a prostor зал ожидания, обменный пункт, кафе,...

A) Odvozování přídavných jmen předponami (jen omezeně)

Образование им. прилагательных с помощью приставок

nej-, pra-, pře-, vše-	<i>nejnovější, prastarý, překrásný, všelidský;</i>	zesilující význam <i>самый новый, старинный,...</i>
ne-	<i>nemladý, nehezky</i>	zeslabující význam <i>немолодой, некрасивый</i>

B) Odvozování přídavných jmen příponami

Образование им. прилагательных с помощью суффиксов

-ný/-ní	<i>jarní, večerní, denní, poslední, kamenný, železný</i>	označují určení nebo vlastnost <i>весенний, вечерний, дневной</i>
-ový	<i>ocelový, sádrový</i>	označují původ, materiál <i>стальной, гипсовый</i>
-ský, -ký	<i>učitelský, letecký, český, moravský, brněnský, ostravský, pražský</i>	označují souvislost se zaměstnáním, s místem <i>учительский, воздушный, чешский</i>

2. Tvoření zkratk

Образование аббревиатур

V češtině se zkratky tvoří mnohem méně než v ruštině.

V současné době existuje v češtině mnoho zkratk cizího (nejčastěji anglického původu).

Běžné jsou zkratky názvů států, různých institucí a podniků (viz texty).

ČR, RF, SNS, EU, MHD, ČEZ atd.

3. Superlativ přídavných jmen (3. stupeň)

Превосходная степень имён прилагательных.

Tvoří se z tvaru druhého stupně (komparativu) předponou **nej-**

Образуется от сравнительной степени им. прилагательных с помощью приставки **nej-**

<i>zajímavý</i>	<i>zajímavější</i>	<i>nejzajímavější</i>
<i>drahý</i>	<i>dražší</i>	<i>nejdražší</i>
<i>levný</i>	<i>levnější</i>	<i>nejlevnější</i>
<i>hezký</i>	<i>hezčí</i>	<i>nejhezčí</i>
<i>nový</i>	<i>novější</i>	<i>nejnovější</i>
<i>starý</i>	<i>starší</i>	<i>nejstarší</i>

<i>mladý</i>	<i>mladší</i>	<i>nejmladší</i>
<i>pohodlný</i>	<i>pohodlnější</i>	<i>nejpohodlnější</i>
<i>velký</i>	<i>větší</i>	<i>největší</i>
<i>malý</i>	<i>menší</i>	<i>nejmenší</i>

POZOR !

dobrý	LEPŠÍ	NEJLEPŠÍ
špatný	HORŠÍ	NEJHORŠÍ

4. Trpný rod se v češtině tvoří stejně jako v ruštině, a to dvěma způsoby:

Страдательный залог в чешском языке образуется подобно как и в чешском языке двумя способами:

- pomocí tvarů slovesa **být** + přídělní trpného

např. *byl jsem vzdálen, budu vzdálen, být vzdálen, byl bych vzdálen*

Sloveso „**být**“ lze časovat ve všech časech i způsobech!

Přídělní trpné má tvary podle jmenného rodu a čísla subjektu

např. *je vzdálen (dům) je vzdálena (budova) je vzdáleno (divadlo)*

- pomocí zvrátneho zájmena „**se**“ tvoří trpný rod jen u třetí osoby

např. *dokončení se vzdaluje, seminář se koná, budova letiště se staví*

POZOR !

Na rozdíl od přítomného tvaru 3. os. jedn. a mn. č. českého sponového slovesa „**býti**“ jako součástí jmenného přísudku!!!

V češtině je spona „**býti**“ v přítomném čase **VYJÁDRĚNA!!!**

(on, ona, ono je / oni, ony, ona jsou) v ruštině se **nevyjadruje!!!**

např. v ruštině **является** Praha je významnou turistickou destinací.
Ruzyně je největším letištěm v České republice.
Příletová hala je nejstarší budovou letiště.

např. v ruštině **находится** V 1. patře je restaurace.

VII. Cvičení, úkoly

Упражнения, задания

1. Přečtěte správně číselné výrazy.

Прочитайте правильно числовые выражения.

v letech 1933–1937, do roku 2012, 14. prosince 2006, uveden do provozu 3. června 1997
od 5 do 22 hodin v intervalu 30 minut, 15,5 hodiny, z Prahy do Berlína 4 hodiny 40 minut,
z Prahy do Vídně 5,5 hodiny a trasa Praha–Varšava trvá 9,5 hodiny, 180 km/h., autobus číslo
179 jede 30 minut
autobusovou linkou č. 333
25 km od centra
cena jízdenky je 45 korun, 95 Kč, 168 Kč
zaplatíte 650 korun za 4 cestující
3 000 odbavených zavazadel/hod
60 odbavovacích přepážek, přepážky 236 a 237
parametry 3 500 x 63 m,
čaj 55 Kč, káva 50 Kč, víno (2 dcl) 95 Kč, smažené kuřecí stehno 160 Kč, telecí řízek 205 Kč.

2. Použijte předpony v oddíle Gramatický komentář a tvořte slovesa vidu dokonavého.

Используя вышеприведённые приставки (Раздел Грамматический комментарий), образуйте глаголы совершенного вида.

Vzor: *platit* → *zaplatit*

Budovat letiště, užívat kolo, jet na nádraží, hlásit cíl, cestovat z republiky, kupovat potraviny, telefonovat známému, brát peníze, parkovat auto, plnit zavazadlo, nocovat v hotelu, letět zítra, zvedat pas, plánovat cestu, cenit práci, jíst oběd, užívat komerčně, měnit nádraží.

3. Utvořte slovesa od následujících podstatných jmen.

Образуйте глаголы от следующих имён существительных.

Vzor: *setkání* → *setkat se*

Návštěva, doprava, jízda, cesta, projekt, odlet, prodejna, informace, přílet, přeprava, stanoviště, parkoviště, nabídka, průchod, nákup, překážka, úschovna, vzdálenost, plánovat, divadlo, občerstvení, kombinace, proměna, čekárna, představa.

4. Utvořte přídavná jména od uvedených podstatných jmen.

Образуйте имена прилагательные от указанных имён существительных.

Vzor: *bezpečnost* → *bezpečný*

Sever, jih, východ, západ, centrum, doprava, střed, informace, stát, tranzit, kultura, cesta, telefon, reklamace, osoba, konference, území, paluba, silnice, nádraží, okraj, let, přilet, odlet, projekt, charter, autobus, vlak, hodina, hotel, valuta, zavazadlo, terminál, pas, značka, cena, čas, vízum, význam, průběh, historie, důležitost, současnost, veřejnost, město, občan, velitel, *Schengen*, Evropa.

5. Najděte v textech uvedené zkratky a napište celé slovní spojení, z něhož vznikly.

Найдите в тексте указанные аббревиатуры и напишите целые фразы, из которых они были образованы.

MHD

ČSA

EU

VIP

IC

EC

SC

6. Utvořte 3. stupeň přídavných jmen.

Образуйте превосходную степень имён прилагательных.

Vzor: *nový* → *nejnovější*

Velký, známý, důležitý, rychlý, pohodlný, drahý, levný, významný, rozsáhlý, starý, bezpečný, hustý, malý, bohatý, špatný, dobrý, moderní.

7. Najděte v textech 10 sloves v trpném rodu a utvořte z nich infinitiv.

Найдите в текстах 10 глаголов в страдательном залоге и образуйте начальную форму глагола.

Vzor: *je umístěn* → *umístit* *byl vybudován* → *vybudovat*

8. Spojte výrazy s významově odpovídajícími vedlejšími větami.

Соедините слова с подходящими по значению придаточными предложением.

Letenka	muž, který řídí letadlo.
Letuška	nejrychlejší dopravní prostředek létající ve vzduchu.
Letiště	jízdenka do letadla.
Letadlo	místo, kam přilétávají a odlétávají letadla.
Letec	kniha, kde zjistíte, kdy a kam můžete letět.
Letový řád	žena, která obsluhuje pasažéry v letadle.

9. Vyberte z obou sloupců slova tak, aby vytvořila běžně užívaná slovní spojení.

Выберите слова из двух колонок так, чтобы они образовали часто используемые фразы.

dopravní	město
palubní	doprava
hlavní	služby
turistická	přepážka
přistávací	prostředek
hromadná	lístek
hotelové	doprava
dopravní	dráha
cestovní	kancelář
odbavovací	úřad
celní	společnost
informační	destinace

10. Utvořte slova a slovní spojení opačného významu.

Образуйте слова и фразы антонимы (противоположного значения).

přiletová hala
 mezinárodní přeprava
 pravidelný letecký provoz
 soukromý dopravce

11. Vytvořte věty z daných slov.

Составьте предложения из данных слов.

turistická Praha destinace významná je.
 letiště je v České republice letiště největší Praha-Ruzyně.
 města od centra vzdálené letiště 17 km Ruzyně je.
 propojeny budovy spojovací jsou obě chodbou.
 1. restaurace, a V informační jsou kiosky patře obchody.

12. Doplňte věty vhodnými výrazy z textů.

Дополните предложения подходящими выражениями из текстов.

Na letišti jsou
 V příletové hale jsou
 V odletové hale jsou
 V úschovně jsou
 V čekárně jsou
 V restauraci
 V bufetu jsou
 V telefonní budce jsou

13. Ukončete věty správným výrazem.

Закончите предложения с помощью правильных выражений.

Místo, odkud vyjíždějí a přijíždějí vlaky, je
 Zavazadla si můžeme odložit v
 Lístek na letadlo se jmenuje
 Místo, kde si můžeme vybrat peníze, je
 Lístek na vlak je
 Místo, kde se můžeme rychle najíst, je
 Lístek, který rezervuje místo ve vlaku, je
 Nový český rychlovlak se jmenuje
 Místo, kde si kupujeme lístek na vlak, je

14. Odpovídejte na otázky.

Ответьте на вопросы.

Létáte často a rádi?

Které země jste navštívili?

Je pro vás doprava letadlem drahá?

Domníváte se, že je letadlo ideální dopravní prostředek?

Zdůvodněte své tvrzení.

Co si myslíte o letišti Ruzyně?

15 a) Jak přivítáte své přátele na letišti? Utvořte dialogy.

Как вы поприветствуете своих друзей в аэропорту? Составьте диалоги.

15 b) Jak se rozloučíte se svými přáteli na letišti? Utvořte dialogy.

Как вы прощаетесь со своими друзьями в аэропорту? Составьте диалоги.

15 c) Připravte dialogy na téma: Na letišti, Na nádraží

Подготовьте диалоги на тему: В аэропорту. На вокзале.

16 a) Vyprávějte o největším letišti v zemi, odkud pocházíte.

Расскажите о самом большом аэропорте страны, откуда вы родом.

16 b) Nakreslete schéma letiště a popište nejdůležitější místa v letištních halách.

Начертите схему аэропорта и опишите самые важные места в залах аэропорта.

Meziměstská autobusová a městská hromadná doprava (MHD) v ČR

Междугороднее автобусное сообщение и городской общественный транспорт в ЧР

V textech lekce získáte užitečné informace:

- o meziměstské autobusové dopravě v ČR,
- o nákupu jízdenky v meziměstských autobusech,
- o prostředcích městské hromadné dopravy (MHD) v ČR,
- o nákupu jízdenky v prostředcích MHD.

В текстах урока вы получите полезную информацию

- о междугороднем автобусном сообщении в ЧР,
- о покупке проездного билета в междугородних автобусах,
- о средствах городского общественного транспортного в ЧР,
- о покупке проездного билета в городских общественных транспортных средствах.

V lekci se naučíte:

- novou slovní zásobu a fráze,
- nová gramatická pravidla.

В уроке вы выучите

- новые слова и фразеологизмы,
- новые грамматические правила.

V dialogích a cvičeních si budete:

- upevňovat řečové vzory,
- osvojovat lexikální a gramatický materiál lekce.

В диалогах и упражнениях вы будете

- закреплять в памяти речевые образцы,
- осваивать лексический и грамматический материал урока.

Textový oddíl obsahuje dvě části s názvy:

A/ Regionální a příměstská autobusová doprava

B/ Městská hromadná doprava (MHD)

Cestujeme do České republiky a v České republice

Kromě letadel a vlaků můžete pro cestování do/z České republiky, po celém území České republiky, v českých městech a na vesnicích využít další dopravní prostředky, tj. prostředky hromadné veřejné dopravy – autobusy, tramvaje, trolejbusy, metro (v Praze), taxi, lodě, ale také individuální dopravní prostředky – např. kola. Nejpopulárnější ze jmenovaných jsou autobusy, ve větších (krajských) městech tramvaje a trolejbusy. Metrem mohou cestovat jen obyvatelé a návštěvníci hlavního města ČR Prahy.

Texty, které dále následují a které si přečtete, vám přinesou důležité informace o druzích prostředků veřejné hromadné dopravy a způsobu přepravy cestujících v prostředcích regionální, příměstské a městské hromadné dopravy na území ČR.

A/ Regionální a příměstská autobusová doprava

Ještě než začnete číst jednotlivé texty, procvičte si správnou výslovnost některých obtížnějších slov a slovních spojení, která se v nich vyskytují.

- **Čtěte a dbejte na správnou výslovnost specifických českých hlásek, na rozlišování kvantit samohlásek (dlouhé/krátké samohlásky *a/á, e/é, i/í*)!**
- **Читайте, обращая внимание на правильное произношение специфических чешских гласных.**

Příměstská a městská hromadná doprava; vnitrostátní a mezinárodní doprava; významný konkurent; cílové místo; přímé spojení; ve větších městech; řidič městské dopravy; jednotné přepravní a tarifní podmínky; měsíční, čtvrtletní nebo celoroční kupón; na internetových stránkách vyhledávacího systému; teplé nápoje; káva a čokoláda; rychlé občerstvení; jednotný způsob; několik výklopných televizních monitorů; ústřední autobusové nádraží (ÚAN); přestup na trolejbus; předprodej jízdenek; můžete jezdit tramvajemi, autobusy nebo trolejbusy; na označených zastávkách; cestovat o víkend; o půl dvanácté a o půl jedné; průkazka na MHD; slevové průkazky; krátkodobé a dlouhodobé jízdenky; evropská velkoměsta; pohodlné cestování; denní a noční provoz.

I. Texty

Тексты

Velmi významným konkurentem železnice (vlaků) je v České republice **autobusová doprava**. Češi jezdí autobusem rádi především proto, že se dostanou do cílového místa snadno, pohodlně a rychle. Možnosti autobusového spojení jsou v ČR výborné. Autobusové linky spojují nejen města v celé republice (vnitrostátní doprava), ale zajišťují také spojení s řadou evropských velkoměst (mezinárodní doprava). Přímé spojení je například mezi Prahou a Londýnem, Amsterdamem, Paříží, Mnichovem, Berlínem a dalšími městy. Cesta z Londýna do Prahy trvá asi 20 hodin, z Prahy do Vídně kolem 4 hodin, z Prahy do Berlína 6,5 hodiny a trasu Praha – Paříž zvládne autobus za 15 hodin.

Autobusová doprava v ČR

Na území České republiky nabízí své služby řada autobusových dopravců. Každý dopravce má svůj vlastní tarifní systém (ceny jsou různé). Jedním z nejvýznamnějších **autobusových a nákladních automobilových dopravních podniků** byl už před rokem 1989 státní podnik s názvem *Československá státní automobilová doprava (ČSAD)*, který zajišťoval od roku 1948 do roku 1990 veřejnou autobusovou dopravu v tehdejších krajích a okresech republiky. Od roku 1990 začala postupná privatizace této státní autobusové společnosti. Zkratku ČSAD mají stále v názvu ty dopravní společnosti, které vznikly transformací a privatizací původního státního podniku, např. *ČSAD ÚAN Praha Florenc, a. s.*, *ČSAD Brno holding, a. s.*, *ČSAD Ostrava, a. s.*, atd. Autobusová síť je v ČR velmi hustá, návaznost autobusových spojů je zajištěna poměrně dobře.

Autobusy regionální, příměstské a městské hromadné dopravy tvoří **vnitrostátní autobusovou dopravu** v ČR. Autobusová doprava je řízena **dopravním podnikem** jednotlivých regionů nebo měst.

STUDENT AGENCY, s. r. o.

V současné době má mezi českými autobusovými dopravci významné postavení a popularitu cestovní a jazyková agentura **STUDENT AGENCY, s. r. o.**, která zajišťuje pohodlné cestování a poskytuje další služby, jako jsou jazykové a pracovní pobyty v mnoha zemích světa, prodej levných letenek apod. Autobusy STUDENT AGENCY Express poznáte na první pohled. Odlišují se jak svým tvarem, tak svým charakteristickým žlutým zabarvením. Žluté autobusy Student Agency dopravují cestující za výhodnou cenu nejen po území České republiky, ale také

po celé Evropě. Autobusy se dostanete do vzdálených evropských metropolí, jako jsou Londýn, Paříž, Oslo, Řím, Kodan nebo Brusel. Cestovat do těchto zemí můžete již za 950 Kč. V České republice jezdí autobusy mezi Prahou a městy Brno, Zlín, Ostrava, Liberec, Karlovy Vary, Plzeň, Hradec Králové, Český Krumlov, České Budějovice.

Každý autobus **Student Agency** je vybaven klimatizací, bezpečnostními pásy, automatem na teplé nápoje, lednicí a WC. V autobuse je několik výklopných televizních monitorů, připojení k internetu prostřednictvím Wi-fi. Během cesty můžete poslouchat hudbu z nabídky několika hudebních kanálů (k dispozici jsou sluchátka), dívat se na film, pracovat na počítači anebo jen relaxovat. Stevard nebo stevardka poskytují cestujícím informace, nabízejí zdarma teplé nápoje – čaj, kávu a čokoládu a denní tisk a časopisy. Je možné si zakoupit chlazené nápoje a něco malého k jídlu.

Jízdní řády, ceny jízdenek a další informace naleznete na oficiálních internetových stránkách této společnosti na adrese www.studentagency.cz.

Autobusová nádraží v ČR

Ve většině českých měst a obcí se nacházejí blízko centra a často také nedaleko vlakového nádraží **autobusová nádraží**. Autobusové nádraží je zastřešené prostranství s různým množstvím stanišť autobusů (autobusových zastávek) a s nádražní budovou, v níž bývá **čekárna, informační centrum, pokladny, stánek s novinami, rychlé občerstvení, místnosti pro řidiče a dispečery a WC**. V nádražní budově je vyvěšeno grafické schéma nádraží s označením jednotlivých stanišť a jízdní řády s odjezdy a příjezdy autobusů. Jízdní řády s odjezdy autobusů najdete také na vývěškách u každého staniště. Největší autobusová nádraží v ČR jsou v **Praze, Brně, Plzni a Ostravě**.

Součástí jejich názvů je označení „**ústřední autobusové nádraží**“ nebo „**centrální autobusové nádraží**“. Častěji než celá uvedená slovní spojení se užívají zkratky **ÚAN** a **CAN** (*Praha, ÚAN Florenc, Brno, ÚAN Zvonařka, Ostrava, ÚAN a Plzeň, CAN*).

Způsob odbavení a cena jízdenek v regionálních autobusech

Do meziměstských autobusů se nastupuje dveřmi u řidiče. Jízdenku si cestující kupuje při nástupu do autobusu přímo u řidiče. V autobusech regionálních linek je možné použít k platbě jízdného **čipovou kartu**. Čipová karta slouží jako „elektronická peněženka“, majitel karty si na ni ukládá (dobíjí) peněžní částku, z níž se při placení odečítá cena jízdného. Minimální částka pro doplnění je 100 Kč.

Při nástupu do autobusu nahlásíte řidiči výstupní zastávku. Po přiložení karty ke čtecímu přístroji provede řidič odpočet ceny jízdy z paměti karty a vydá jízdenku, na níž je mj. informace o zůstatku na kartě. V případě, že je tento zůstatek minimální, je třeba si tuto „elektronickou peněženku“ nechat opět u řidiče doplnit.

Pokud cestujete meziměstským autobusem daleko, je vhodné si jízdenku koupit v předprodeji na autobusových nádražích, a to nejdříve 10 dní před dnem jízdy a nejpozději 30 minut před odjezdem. V předprodeji si můžete koupit také místenku nebo zpáteční jízdenku. U některých společností můžete jízdenku koupit přes internet. Velmi vhodné je zakoupení jízdenky v předprodeji do autobusů společnosti Student Agency, zejména o víkendech, kdy je poptávka po dopravě těmito autobusy značná.

Cestujete-li s větším zavazadlem, je třeba to oznámit řidiči a zaplatit stanovenou cenu za zavazadlo. Velká zavazadla se v autobuse ukládají do zavazadlového prostoru.

B/ Městská hromadná doprava (MHD)

MHD, někdy označovaná zkráceně jen jako **městská doprava**, je systém osobní veřejné dopravy (přepravy) cestujících ve větších městech. Zahrnuje **autobusovou**, **tramvajovou** a někde i **trolejbusovou dopravu**. Ve městech s více než miliónem obyvatel jezdí také **metro** (v ČR jen v Praze) a **městská** nebo **příměstská železnice**. V Praze je součástí městské hromadné dopravy lanová dráha na rozhlednu Petřín – **Petřínská lanovka** a také **lodní doprava** po Vltavě.

Provoz MHD je dotován v každém městě rozdílným způsobem. Součástí městské hromadné dopravy jsou v některých městech soukromé linky, které nejsou součástí integrovaného systému, mají vlastní přepravní podmínky a tarify a nejsou dotovány městem.

Pravidelné linky **autobusů**, **trolejbusů** a **tramvají** (v Praze navíc tři vzájemně provázané linky metra) jezdí podle **pevně stanovených jízdních řádů**. Jízdní řády městské hromadné dopravy naleznete na označených zastávkách, na internetu anebo si můžete zjistit potřebný čas příjezdu a odjezdu prostřednictvím mobilního telefonu. V jízdním řádu je také uvedena doba trvání cesty mezi jednotlivými stanicemi a příjezd do cílové stanice.

V prostředcích MHD jsou ohlašovány aktuální a následující stanice, jejichž názvy může cestující zároveň sledovat na světelných tabulích v každém voze. K otevření dveří v MHD slouží **signální tlačítka**. Jsou umístěna buď přímo na dveřích (většinou v tramvajích a v metru z vnitřní i vnější strany), nebo na tyčích u dveří (v trolejbusech a autobusech).

Cestující ve větších městech nastupují a vystupují z dopravních prostředků MHD všemi dveřmi. V menších městech se obvykle nastupuje dveřmi předními a vystupuje prostředními a zadními dveřmi. Po nástupu je třeba ihned označit jízdenku v přístrojích umístěných u dveří, v opačném